

QUEER SPORT

Što možemo napraviti da sport bude prostor u kojem LGBTQIA+ osobe mogu sudjelovati, povezivati se i osjećati se sigurno?

Sport može biti prostor druženja, razvoja samopouzdanja i stvaranja važnih odnosa. Istovremeno, za LGBTQIA+ osobe sportsko okruženje ponekad može biti povezano s osjećajem nesigurnosti, strahom od osude ili pritiskom da skrivaju dio sebe. Upravo zato važno je razgovarati o tome kako sportske aktivnosti učiniti sigurnima i ugodnima za sve, s tim da ćemo se posebno osvrnuti na to kako mladim LGBTQIA+ osobama omogućiti da u sportu pronađu prostor u kojem mogu biti ono što jesu. U ovoj publikaciji donosimo ključne poruke i zaključke s dvije tribine održane u Zagrebu 2026.

POKUŠAVAMO ODGOVORITI NA 3 PITANJA:

Kako osnažiti mlade LGBTQIA+ osobe za bavljenje sportom?

Kako sportske aktivnosti učiniti sigurnima i ugodnima za sve LGBTQIA+ osobe?

Što je potrebno da bi se LGBTQIA+ osobe mogle osjećati dovoljno sigurno za autanje u sportu?

ODRŽALI SMO DVIJE TRIBINE

Dana 28. svibnja 2026. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu održana je tribina „Queer sport – vidljivost i zajedništvo“, u organizaciji Queer Sporta i Kvir inicijative AUT. Na tribini su **Mateo** Popov, **Naomi** Kombol i **Goran** Molnar podijelili svoja iskustva sudjelovanja na treninzima i turnirima u queer sportu, a govorili su i o iskustvima s Tjelesne i zdravstvene kulture u školi i iz mainstream sporta. Razgovaralo se o tome kako sportske aktivnosti učiniti sigurnima i ugodnima za sve. Moderator tribine bili su Josip Jagić i Boris Vrdoljak.

Druga tribina i radionica, „Queer sport – vidljivost na terenu“, održana je 7. rujna 2026. u Društveno-kulturnom centru Šesnaestica u Zagrebu. Tribinu je otvorio Boris Vrdoljak pričom o pozitivnim primjerima autanjanja LGBTQIA+ sportaša i sportašica, nakon čega je razgovarao s **Tomislavom** Jerićem, koji je podijelio svoje osobno iskustvo u queer sportu. U drugom dijelu Ivan Kuliš vodio je radionicu u kojoj se razgovaralo o tome što je potrebno da bi se LGBTQIA+ osobe mogle osjećati dovoljno sigurno za autanje u sportu, a sudionici su nudili prijedloge.

Obje aktivnosti otvorile su prostor za razgovor o iskustvima LGBTQIA+ osoba u sportu pri čemu smo istaknuli nekoliko citata panelista. Također, sumirali smo zaključke o tome što svatko od nas može učiniti kako bi sportsko okruženje bilo uključivije.

REDOVITE AKTIVNOSTI QUEER SPORTA

Mateo - o svom iskustvu odlaska na aktivnosti Queer Sporta:

“Krenuo sam na Queer Sport planinarenje. Već to da ne postoji socijalno očekivanje da će muškarci samo pričati s muškarcima, žene sa ženama, da se neće pretpostavljati da si heteroseksualan, ni da si cis i slično, to mi je već veliko olakšanje. Plivanje mi pak ni u kojem slučaju nije opcija ako nije Queer Sport plivanje. Toliko je tijelo tu izloženo, baš jako izloženo, ali prvi put kad sam dolazio na Queer Sport plivanje pitao sam se koliko će mi biti neugodno i baš sam se iznenadio. Nula, uopće mi nije bilo neugodno.”

U Zagrebu Queer Sport organizira treninge plivanja, badmintona, dvoransku odbojku, odbojku na pijesku, planinarenje, graničar, ples, FLINTA futsal, klizanje te aktivnosti kao što su odlasci u kazalište ili društvene igre.

MEĐUNARODNI LGBTQIA+ TURNIRI

Sudjelovanje na međunarodnim LGBTQIA+ sportskim turnirima osnažuje i motivira za sudjelovanje u sportu. Queer Sport već godinama u Zagrebu organizira međunarodni turnir Queer Sport Weekend. Gotovo svake godine se u Europi održava EuroGames. Rekreativne sportašice i sportaši Queer Sporta natjecali su se 2025. na turniru EuroGames u Lyonu gdje se natjecalo oko 5500 LGBTQIA+ osoba, a često sudjeluju na turnirima u Bratislavi, Pragu i Frankfurtu.

Tomislav - o prvom odlasku ekipe iz Hrvatske 2005. na LGBTQIA+ turnir:

“Mi smo bili na EuroGames 2005. u Utrechtu kao prva ekipa iz Hrvatske na nekom LGBTQIA+ turniru. Naša ekipa je većinom bila iz Splita i okolice...”

ZAŠTO JE VAŽNO POSTOJANJE QUEER SPORTA

Goran - o svom prvom iskustvu na međunarodnom LGBTQIA+ turniru 2013. u Frankfurtu:

“Cijeli novi svijet, meni je bilo baš brutalno osnažujuće. Bio je i duh zajedništva i dobra atmosfera. Nisam imao dobar rezultat na plivanju, ali je svejedno bilo prekrasno i energizirajuće. Dobar party nakon sporta, nova prijateljstva, generalno super iskustvo.”

Za neke LGBTQIA+ osobe sport nije samo pitanje tjelesne aktivnosti. On može biti i pitanje osjećaja pripadanja. Ako osoba ima iskustvo da je u sportskom okruženju prihvaćena, da ne mora skrivati svoj identitet i da može upoznati druge osobe sa sličnim iskustvima, sport može postati važan izvor podrške i zajedništva. Queer sportske aktivnosti pritom ne stvaraju „odvojeni svijet“, nego mogu pružiti prostor u kojem se ljudi lakše povezuju, upoznaju i stječu iskustva koja kasnije mogu prenijeti i u druga sportska okruženja. Važno je i da mlade LGBTQIA+ osobe vide da **nisu jedine**.

POZITIVNI UZORI MIJENJAJU SLIKU O TOME TKO „PRIPADA“ SPORTU

Jedna od važnih tema razgovora bila je vidljivost LGBTQIA+ sportaša i sportašica u mainstream sportu. Kada LGBTQIA+ osobe vide druge osobe koje su uspješne, prihvaćene i otvoreno žive svoj identitet, dobivaju poruku da seksualna orijentacija ili rodni identitet ne moraju biti prepreka sudjelovanju u sportu. Pozitivni uzori posebno su važni u sportovima u kojima LGBTQIA+ osobe još uvijek rijetko imaju priliku vidjeti sebe predstavljene. Vidljivost pritom ne mora značiti samo poznate profesionalne sportaše i sportašice. Uzor može biti trener, suigračica, profesor tjelesne i zdravstvene kulture, osoba iz lokalnog kluba ili bilo koja druga osoba koja svojim ponašanjem pokazuje da LGBTQIA+ osobe pripadaju sportskom prostoru. Važna je i šira društvena vidljivost. Primjerice, možemo zamisliti kakav bi učinak na percepciju LGBTQIA+ osoba u sportu imao javno autani, vrlo poznati i društveno prihvaćeni hrvatski nogometaš. Takvi primjeri mogu mijenjati postojeće predodžbe o tome kako „izgleda“ sportaš i kome je sportski prostor namijenjen.

LGBTQIA+ OSOBE U VRHUNSKOM SPORTU

Budući da je teško izdvojiti autane hrvatske sportaše u vrhunskom sportu, pogledajmo nekoliko primjera iz svijeta. **Billie Jean King i Martina Navratilova** 1981. su prošle kroz prisilno autanje, zbog čega su izgubile milijunske sponzorske ugovore i dio podrške javnosti. Unatoč tome nastavile su dominirati terenima, a svoje iskustvo pretvorile u desetljeća borbe protiv homofobije. **Megan Rapinoe** autala se 2012. uz uglavnom pozitivne reakcije. Osvojila je dvije olimpijske medalje i Zlatnu loptu. U muškom nogometu i dalje postoje homofobna skandiranja, no **Jakub Jankto**, koji se autao 2023., nastavio je igrati na najvišoj europskoj razini. **Tom Daley** autao se 2013. putem YouTubea. Unatoč strahu od gubitka sponzora, zadržao je podršku javnosti i osvojio još četiri olimpijske medalje. Nakon zlata u Tokiju poručio je: „Ponosan sam što sam gej muškarac i olimpijski prvak. Nadam se da mlade LGBT osobe vide da nisu same i da mogu postići sve.“

Naomi - o svom iskustvu vođenja treninga streličarstva:

„Moja percepcija toga je da je vrlo pozitivno iskustvo biti svoj, izgledati queer, ponašati se queer, ne slijediti norme, čisto zato jer poslije vas ostavite bolji ili otvoreniji prostor.“

ŠTO JE POTREBNO DA BI SE LGBTQIA+ OSOBE OSJEĆALE SIGURNO ZA AUTANJE U SPORTU?

Autanje je osobna odluka. Nitko ne bi trebao osjećati da se mora autati kako bi bio prihvaćen u sportskom okruženju. Istovremeno, važno je stvarati uvjete u kojima osoba koja želi govoriti o svojoj seksualnoj orijentaciji ili rodnom identitetu može to učiniti bez straha od diskriminacije, ismijavanja, nasilja ili negativnih posljedica. Na radionici smo razmišljali o tome što sve može pridonijeti takvom okruženju.

1. OSOBNO AUTANJE

Jedan od mogućih koraka može biti i osobno autanje, ako se osoba osjeća sigurno i ugodno s tom odlukom. Kada netko otvoreno govori o svom identitetu i pritom doživi prihvaćanje, njegov primjer može imati osnažujući učinak na druge. Mladim LGBTQIA+ osobama može pokazati da u sportskom okruženju postoji prostor za njih i da nisu same. No odgovornost za stvaranje sigurnog okruženja ne može biti samo na LGBTQIA+ osobama, sigurnije sportsko okruženje mogu aktivno stvarati svi koji u njemu sudjeluju.

2. JASNI ZNAKOVI DA JE PROSTOR SIGURAN

Ponekad je i mala poruka velika stvar. Naljepnica, zastavica ili drugi vidljivi znak podrške LGBTQIA+ osobama na ulazu u sportsku dvoranu, klubu ili sportskom terenu može poslati jednostavnu poruku: „Ovdje si dobrodošao_la.“ Takvi znakovi sami po sebi nisu dovoljni, ali mogu biti važan prvi signal. Još je važnije da ponašanje ljudi u tom prostoru odgovara poruci koju znak predstavlja.

Mateo - o vrijednostima na aktivnostima Queer Sporta:

“Mislim da je Queer Sport jasan oko svojih vrijednosti i u samom imenu i do toga da imaju napisane neke vrijednosti ili pravila na natjecanjima, na treninzima, na grupama, na web stranici.”

Goran - o dolascima na plivanje **Queer Sporta**:

“Sviđa mi se ta raznolikost i to da nema osuđivanja, dođemo tamo i plivamo.”

3. PODRŽAVAJUĆI TRENERI

Treneri, profesori tjelesne i zdravstvene kulture, voditelji aktivnosti i drugi odrasli imaju važnu ulogu u stvaranju atmosfere u kojoj se svi mogu osjećati sigurno. Zato je važno da budu educirani o LGBTQIA+ temama i da znaju reagirati na diskriminaciju, homofobne i transfobne komentare, zadirkivanje ili nasilje. Poseban naglasak potrebno je staviti na specifične izazove s kojima se susreću transrodne, interspolne i rodno raznolike osobe, kao što su nedostatak inkluzivnih svlačionica, pogrešno oslovljavanje te stroga binarna podjela na muške i ženske kategorije u mainstream sportu. Važno je razvijati i empatiju: pokušati razumjeti kako određene šale, komentari ili postupci mogu utjecati na osobu koja ih sluša. Edukacija o ovim temama može biti dio obrazovanja budućih učitelja i nastavnika, ali i stručnog usavršavanja trenera, profesora tjelesne i zdravstvene kulture i drugih sportskih djelatnika.

4. PRAVILA KOJA VRIJEDE ZA SVE

Međutim, sigurnost ne bi trebala ovisiti samo o tome hoće li pojedini trener „dobro reagirati“. Klubovi, sportske organizacije i savezi mogu jasno definirati pravila protiv diskriminacije i uznemiravanja te odrediti kome se osoba može obratiti ako dođe do problema.

Važno je da LGBTQIA+ osobe znaju:

- da se diskriminacija neće tolerirati
- kome se mogu obratiti ako dožive problem
- da će se njihove pritužbe shvatiti ozbiljno
- da će se poštovati njihova privatnost.

ŠTO MOŽEMO UČINITI?

Stvaranje sigurnijeg sportskog prostora nije zadatak samo LGBTQIA+ osoba.

AKO SI SPORTAŠ_ICA:

- podrži suigrača ili suigračicu koji/koja govori o svom identitetu
- nemoj sudjelovati u homofobnim i transfobnim šalama
- reagiraj kada vidiš diskriminaciju
- poštuj tuđi identitet, ime i zamjenice
- zapamti da nitko nije dužan autati se

AKO SI TRENER_ICA ILI VODITELJ_ICA AKTIVNOSTI:

- educiraj se o LGBTQIA+ temama
- jasno komuniciraj da diskriminacija nije prihvatljiva
- reagiraj na homofobne i transfobne komentare
- stvori prostor u kojem se osoba može obratiti za podršku
- čuvaj privatnost osobe koja ti povjeri informacije o svom identitetu

AKO VODIŠ KLUB, ORGANIZACIJU ILI SAVEZ:

- uvedi jasna pravila protiv diskriminacije
- osiguraj mehanizme za prijavu problema
- educiraj trenere i druge djelatnike
- promišljaj o uključenosti sportskih prostora, opreme i pravila
- podržavaj vidljivost LGBTQIA+ osoba u sportu

Goran:

"U Queer Sportu nisu važni vrhunski rezultati, ali ako sam ovaj tjedan plivao brže nego prije dva mjeseca, to je bitno i to se cijeni."

Naomi:

"U Queer Sportu sam četiri godine, primarno na odbojci. Sviđa mi se da možeš ciljati koliko visoko želiš. Ima ljudi koji dođu na jedan ili dva treninga mjesečno, malo se rekreativno ispucaju, a ima ljudi koji dolaze na svaki trening i na svakom treningu žele biti 1% bolji nego prošli put."

ZA KRAJ...

Sigurniji sportski prostor ne nastaje samo velikim promjenama. Nastaje i kroz svakodnevne situacije: način na koji trener reagira na komentar, način na koji suigrači razgovaraju jedni s drugima, pravila koja klub postavlja i poruke koje šaljemo osobama koje tek dolaze u naš sport. Queer sport pokazuje da sport može biti više od natjecanja. Može biti mjesto susreta, podrške, zajedništva i pripadanja. I upravo takav sport želimo graditi.

Mateo:

"Ovo što Queer Sport nudi, a u velikoj mjeri su to sportske aktivnosti, gdje je sport zapravo nešto što radimo zajedno, to može biti plivanje ili badminton, ali to može biti i zajedničko planinarenje ili zajednički odlazak u kazalište, tako svejedno, tu je poanta imate neke smislene hobije i aktivnosti gdje nešto zajedno doživimo s drugim ljudima."

Tomislav:

"Naše sportske grupe nekad funkcioniraju kao neformalne grupe podrške u smislu da tu spontano nakon treninga međusobno dijelimo priče o coming outu roditeljima ili o situaciji u vezi ili o tome što je bilo na izlasku u subotu navečer. Pričanje i slušanje drugih doprinijelo je tome da se ljudi ugodnije osjećaju i da su otvoreniji i sigurniji u sebe."